

*„Sest meile sünnib laps,
meile antakse poeg,
kelle õlgadel on valitsus ja
kellele pannakse nimeks Imeline Nõuandja,
Vägev Jumal, Igavene Isa, Rahuvürst“ (Js 9,5).*

Armsad vennad Kristuses: Pärnu ja Saare piiskop Aleksander, Haapsalu piiskop Damaskinos ja valitud Tartu piiskop Andreas,

mu südamele kallid preestrid, diakonid, mungad ja nunnad,
meie püha kiriku ustavad liikmed, nii suured kui ka väikesed,
auväärased oikumeenilise patriarhaadi arhondid Eestis,
armsad ja kallid heategijad,
vennad ja õed!

Prohvet Jesaia kaunis ja võimas kuulutus, mida me kuuleme just meie Issanda Jeesuse Kristuse sündimise päeval, kõlab meile kui kõigi prohvetite ennustuste täitumine. Nõnda nagu Petlemmas, on ka meile antud Poeg, kelle õlgadel lasub valitsus.

Meie südame sügavas öös, kus me liigagi sageli vaevleme, küll pimeduses, küll udus, küll oma elu hämaruses, mis meid murede, haavade, täitumata ootuste ja ebakindlate valikutega üle koormab, kõlab kogu loodut, kogu maailma läbiv kummaline ilmutus: täna sünnib see, kes on igavene ja kellest saab see, kes Ta kunagi polnud. Ta on Jumal ja Temast saab inimene. Temast saab inimene ja Ta jääb samal ajal Jumalaks! Tema tahtis ja tegigi seda. Ta laskus maa peale ja päästis inimkonna. Kõik, mis on, mis elab ja hingab, ühines selle eesmärgi täitmiseks Temaga.

Püha Johannes Kuldsuu ütleb, et see sündinud laps saab olla ainult Jeesus, sest need sõnad ei saa kehtida kellegi teise kohta. Tegelikult ei saa see, mida Jesaja lapse kohta ütleb, käia ühegi sureliku inimese kohta. Eelmise sajandi suur pühak, piiskop Nikolai Velimirović, ei kõhelnud oma „Ohridi proloogis“ kinnitamast, et selle prohvetisalmi esimeses osas, mida me just lugesime, arutletakse Päästja kahe loomuse üle. Need sõnad „sünnib laps“, kirjeldavad Jeesuse

inimloomust. Aga sõnades „meile antakse poeg“ leiame Kristuse kaks loomust ühendatud ühte isikusse: Jumala Poja, kes on Neitsi poeg, ning Issanda lihaks saanud loomuse. Me mõistame selgelt, et see on tõesti Kristuse jumalik-inimlik loomus.

„Saades inimeseks, riietus Kristus minu ihusse; olles Jumal, annab Ta mulle oma Vaimu“, nii loeme isade antoloogiast. „Ta kingib mulle igavese elu aarde, võttes minult kõik, samas andes mulle kõik. Ta võtab minu ihu, et mind pühitseda, Ta annab mulle oma Vaimu, et mind päästa“.

„Meile sünnib laps, meile antakse Poeg...“. See laps, Jeesus, sündis patuste hüvanguks ja üldse kõigi usklite heaks kogu maailmas, et taastada inimkonna osadus Jumalaga, nõnda nagu see oli loomise alguses, kui Aadam ja Eeva elasid Loojaga täiuslikus kooskõlas. Pole ime, et Tema armastus põhjustab nii inglites kui ka õndsates pühakutes imetlust... Teda kutsutakse ka Igaveseks Isaks, sest Ta on nii tuleviku kui ka mineviku Issand ja veelgi enam, Ta on Koguduse Isa, uue maailma kuulutaja, taevariigi rajaja. Teda kutsutakse ka Rahuvürstiks, sest Ta on kestev rahu. Väljaspool Teda on sõda: nii välimine kui ka sisemine („Ohridi proloog“).

Uskmatud ja kahtlejad ei oleks iial osanud välja mõelda sellist inimest, sest nad poleks iial soovinud seda Jumalat, kes neile Petlemmas ilmus, keda katab selline haprus ja haavatavus, keda miski ei kaitse. Veelgi enam: Issand ei ilmuta ennast mitte ainult sel viisil, vaid Ta nõuab meilt igaühelt, et me saaksime Tema sarnaseks armastuse kaudu, mis vabastab meid iseendast. Ta nõuab, et me riietaksime end Tema nõrkusesse, milles tegelikult peitub kogu Tema jumalik võidujõud patu ja surma üle. Inimesed saavad tõeliselt inimesteks üksnes siis, kui nad kasvavad lihaksaanud Jumal-Sõna täisea mõõtu mööda. On selge, et inimkonna kuvand, nii nagu meie seda näeme, ei mahu uskmatuse kitsastesse piiridesse.

Kristuse sündimise salatus on ennekõike täieliku maapaguluse salatus. Jumala Poeg sünnib naisest. Tema, maailma valgus, sukeldub meie öösse. Tema, kes on täiesti sõltumatu ja kel on ülim võim, laseb ennast panna kõige kitsamatesse piiridesse ja täielikku sõltuvusse: lapse omasse, kes antakse täiskasvanute kätte, kelle eest Ta peab põgenema, ilma igasuguse võimuta nende ees, kes soovivad Teda tappa.

„Kristus sünnib, kiitke; Kristus tuleb taevast, minge vastu!“ (*jõulukaanonist*).

„Petlemma koopas on sõim, kus kogu Jeesuse elu kuni Tema surmani ristil on juba olemas kujul, mis teeb tühjaks inimliku uhkuse. Sõimest vaatab meid puhas armastus, mis vajab vaid armastamist. Sõimest me õpime, et kõik peale armastuse on kasutu. Issanda Jeesuse ime seisneb selles, et kõik on uus hetkest, mil meie südamed avanevad Tema armastusele, mis on ka Tema käsk (*Ema Veronika, jõulumõtisklused, Buisson Ardent' klooster, Prantsusmaa*)“.

Armsad vennad ja õed Kristuses, kes on täna Petlemmas sündinud!

Külvaku Petlemma lapsuke Jeesus Kristus meist igaühe südamesse oma jumaliku rahu seemneid keset maailma, mis on täis sõda ja vägivalda. Toogu Ta rahu, mis on ülem kui kõik mõistmine (Fl 4,6) ning mis viib lõpuni Tema töö kogu maailmas; rahu, mille sügav ja põhiline

tähendus on „vaimulik kooskõla, mis toob kaasa osaduse taastamise Jumalaga“; rahu, mis on möödapääsmatu tingimus mõistmaks alandlikkuse, kannatlikkuse ja tasaduse vaimus, et me vajame meeleheitlikult seda *teist*, kelleks on meie ligimene... Olgu uus, 2026. aasta meie kõigi jaoks rahulik, loominguline, täis heategusid, ning tervena elatud.

Tallinnas, Kristuse sündimise pühal 25. detsembril 2025

+Stefanus,

Tallinna ja kogu Eesti metropoliit,

Püha Sinodi esimees